

Barmhartigheid in Nederland? - (6) over de werken van barmhartigheid

De zieken bezoeken

Sinds april 2004 werkt ze in Zuid-Afrika: Hetty Bloem (54). God gaf het in haar hart om als verpleegkundige te gaan werken in een kindertehuis in Kriel. Al gauw werd Hetty erdoor geraakt dat veel mensen in de zwarte townships getroffen zijn door de ziekte Aids, een sluipmoordenaar die onder de plaatselijke bevolking dagelijks vele slachtoffers eist. In 2005 werd de Stichting Indlu Yethemba (Huis van Hoop) door Hetty opgericht. Een Aids zorg centrum en thuiszorgorganisatie waar 24 uur per dag zorg kan worden geboden aan mensen die geen hoop meer hebben. Samen met haar man Tjeerd

Zuidema en een team van vrijwilligers is het Hetty's wens en doel *'om de zieken de liefdevolle verzorging te geven waar ze recht op hebben. Een arm om te troosten en een luisterend oor bieden in Jezus Naam!'* Hetty Bloem is uitgezonden als diaconaal missionair werker verbonden aan de CGK-Leeuwarden.

Oude en Nieuwe Testament

In het Oude Testament vinden we weinig over dit werk van barmhartigheid. Toch kent de Joodse traditie de oproep om de zieken te bezoeken: De Heilige, geprezen zij zijn Naam, bezocht zieken. Er staat immers geschreven: *'De HEER verscheen opnieuw aan Abraham, bij de eiken van Mamre'* (Genesis 18:1). Dit vindt plaats drie dagen nadat Abraham zich heeft laten besnijden. Hij is dus nog herstellende van die ingreep, als God bij hem op ziekenbezoek komt.

En wie denkt er niet aan Job. Als Job alles heeft verloren en hij zich met een potscherf krabt op de puinhopen van zijn leven, komen zijn vrienden op bezoek (Job 2:11). Zeven dagen en nachten zwijgen ze samen met Job. Dan gaan ze praten. Ze zeggen dat Job alles verloren heeft omdat hij gezondigd heeft. Job ontkent dit ten stelligste.

Ziekte heeft in het Oude Testament alles te maken met onreinheid. Ben je onrein dan word je uit de samenleving gestoten. In sommige gevallen moet je zelfs apart wonen (Leviticus 13:46). Dat is de keerzijde van het bezoeken van de zieken. Bij sommige zieken is het zelfs verboden om ze te bezoeken. Zij moeten zich afzonderen uit angst voor besmettingsgevaar.

Ook de tijdgenoten van Jezus beschouwen zieken als 'onrein' (Matteüs 8:2). Ziekte wordt gezien als een straf voor een eerder begane zonde (vgl. de blindgeborene in Johannes 9:2). Daardoor heeft God Zich van hen teruggetrokken en heeft de boze geest van de ziekte kans gekregen om bezit van een mens te nemen (Matteüs 8:16). Wie een zieke aanraakt wordt zelf ook onrein. Zieken worden daarom gemeden.

Jezus Zelf heeft tijdens zijn leven op aarde veel zieken bezocht. Sterker nog: Hij genas veel zieken. Door ze aan te raken, of Zich te laten raken door hun lot.

Hij laat zien dat met zijn komst het Koninkrijk van God is aangebroken. Op de vraag van Johannes de Doper of Jezus de langverwachte Messias is antwoordt Hij: *'Zeg tegen Johannes wat jullie horen en zien: blinden kunnen weer zien, mensen met huidvraat worden gereinigd en doven kunnen weer horen, doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt'* (Matteüs 11:5).

Jezus doorbreekt met de genezing van zieken de grens tussen rein en onrein. Hij raakt mensen aan die volgens de wetten van Mozes onrein zijn. Hij laat zien dat ook zieken bij de gemeenschap horen en dus bezocht moeten worden.

De eerste christenen vallen op door onder meer hun verzorging van de zieken. Het bezoeken van zieken behoort in de eerste christelijke gemeenten vooral tot de taken van

vrouwelijke gemeenteleden. Met name de weduwen acht de apostel Paulus geschikt voor deze taak (1 Timoteüs 5:9-11).

En mocht iemand in de gemeente ziek zijn, laat hij de oudsten van de gemeente bij zich roepen. Laten ze voor hem bidden en hem zalven in de naam van de HEER (Jacobus 4:14-15).

Verleden en heden

Eeuwen achtereen wordt vanuit kerken en kloosters, Heilige Geest huizen en gasthuizen zorg en aandacht verleend aan zieken en reizigers. Na het einde van de Napoleontische tijd ontstaan diaconessenhuizen waarin veel jonge vrouwen zich wijden aan de zorg voor de zieke medemens.

Aan het eind van de 19e, begin 20e eeuw begint men goede gezondheidszorg te beschouwen als iets waar iedereen recht op heeft. Zo ontstaan veel nieuwe ziekenhuizen uit particulier initiatief. Vanuit kerken en particuliere organisaties worden zieken in tehuizen en thuis regelmatig bezocht. Denk aan diaconaat, zusterkring, mantelzorg en bezoekbroeders- en zusters en aan organisaties als het Rode Kruis en De Zonnebloem.

Nu bejaardentehuizen worden gesloten en mensen steeds langer noodgedwongen thuis moeten blijven, neemt de thuiszorg en de eenzaamheid toe. Zieken bezoeken blijft een werk van Gods barmhartigheid. Vergeten we daarbij onze (onkerkelijke) zieke buurman en/of buurvrouw niet?

'Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden' (Matteüs 5:7).

Volgende keer: De gevangenen bezoeken.

ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden
www.uitdekroontjespen.nl